

טיוטת תקנות מטעם משרד הרווחה והביטחון החברתי:

תקנות שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ד-2024

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 12 ו-39(א) לחוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ב-2022¹ (להלן – החוק), באישור שר האוצר לעניין פרק ד', לאחר התייעצות עם נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': הגדרות

הגדרות

1. בתקנות אלה –

"בגיר" – מי שמלאו לו 18 שנים ;

"חוזר משרד הרווחה" – חוזר המנהל הכללי של המשרד, כפי שמעודכן מזמן לזמן ומתפרסם באתר האינטרנט של משרד הרווחה ;

"חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995² ;

"חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות" – חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, התשס"ח-2008³ ;

"מספר זיהוי" – מספר תעודת זהות או דרכון ;

"מרפא בעיסוק", "פיזיותרפיסט" ו"קלינאי תקשורת" – כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות ;

"עובד סוציאלי" – כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1996⁴ ;

"קטין" – מי שטרם מלאו לו 18 שנים ;

"תקנות הביטוח הלאומי" – תקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956⁵.

פרק ב': סוגי מוגבלויות והגבלות לעניין הכרה במוגבלות

¹ ס"ח התשפ"ב, עמ' 918.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

³ ס"ח התשס"ח, עמ' 720.

⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 152.

⁵ ק"ת התשט"ז, עמ' 864.

נוסף על ההגדרות "אוטיזם" ו-"מוגבלות שכלית התפתחותית" שבחוק, לעניין ההגדרה "מוגבלות" שבסעיף 1 לחוק –

"מוגבלות מוטורית" – לקות שבשלה מוגבלת יכולת התנועה והניידות ושמתיקיימים לגביה התנאים שבהגדרה "מוגבלות מוטורית" שבחוק, ובלבד שאובחנה על ידי המוסד לביטוח לאומי או גורם מאבחן אחר; בלי לגרוע מכלליות האמור, לגבי בגיר, יראו לקות המנויה בחלק א' לתוספת לתקנות הביטוח הלאומי, בפרטים 29, למעט פרטי משנה (5) ו-(7) עד (9), 31, 32, 35, למעט פרט משנה (3), 37, 40, 41, 42, 47, 48 או 51, כלקות מוטורית או נוירולוגית שבשלה מוגבלת יכולת התנועה והניידות;

"מוגבלות קוגניטיבית-נוירופסיכולוגית" –

(1) לגבי קטין – הנמכה בתפקוד ההסתגלותי וכן הנמכה בתפקודים קוגניטיביים המתבטאת במנת משכל כללית (IQ - Intelligence quotient) בטווח שבין 70 ל-85, ובלבד שמלאו לקטין 7 שנים;

(2) לגבי בגיר – הנמכה בתפקוד ההסתגלותי וכן הנמכה בתפקודים קוגניטיביים המתבטאת באחד מאלה, ובלבד שאינה נובעת ממוגבלות נפשית:

(א) מנת משכל כללית (IQ - Intelligence quotient) בטווח שבין 70 ל-85;

(ב) תפקוד נמוך בשתי סטיות תקן לפחות ביחס למדדים המקובלים כמפורט בחוזר משרד הרווחה, בשני תחומי תפקוד לפחות מבין התחומים האלה: תפקודים ניהוליים, זיכרון, שפה או תפיסה; סטיית התקן כאמור תיקבע לפי מבחנים למדידת תפקודים קוגניטיביים, כמפורט באותו חוזר;

"מוגבלות ראייה" – חדות ראייה של עד 6/24 בעין הטובה יותר לאחר תיקון או שדה ראייה של עד 40 מעלות בעין כאמור;

"מוגבלות שמיעה" –

(1) לגבי קטין – סף שמיעה ממוצע של 30 דציבלים או יותר מכך, באוזן הטובה יותר, או ליקוי שמיעה חד-צידי עם סף שמיעה ממוצע של 60 דציבלים או יותר מכך;

(2) לגבי בגיר – סף שמיעה ממוצע של 40 דציבלים או יותר מכך באוזן הטובה יותר ;

"עייכוב התפתחותי" – נוסף על האמור בהגדרה "עייכוב התפתחותי" שבחוק לעניין גיל הקטין, מוגבלות אשר בשלה לא השיג הקטין את אבני הדרך ההתפתחותיות כמצופה מגילו בשניים מבין התחומים המפורטים להלן לפחות: מוטוריקה גסה או עדינה, דיבור ושפה (הבעה או הבנה), קוגניציה, תפקוד חברתי, תפקודי יום יום או יכולת הסתגלות, ובלבד שההנמכה בתפקוד כאמור מתבטאת באחד משני אלה :

(1) מנת משכל כללית (IQ - Intelligence quotient) נמוכה מ-70 ;

(2) ממוצע תפקוד (DQ - Development quotient) נמוך מ-70.

3. הגבלות לעניין הכרה במוגבלות
על אף האמור בתקנה 2, לא יראו אדם שמתקיים לגביו אחד מאלה כאדם עם מוגבלות לפי החוק :

(1) המוגבלות אובחנה או שהתבקשה לגביה הכרה לאחר שמלאו לאדם 67 שנים ;

(2) המוגבלות נובעת מקיהיון (דמנציה) ;

(3) המוגבלות נובעת ממחלה ניוונית-פרוגרסיבית או נוירו-דגנרטיבית, שהאדם חלה בה לאחר שהפך לבגיר, אלא אם כן הגורם המכיר קבע אחרת, לאחר שבחן, בין השאר, את קצב ההתפתחות של אותה מחלה.

פרק ג': מדרג רמות התמיכה לזכאים

4. [יושלם בהמשך]

פרק ד': היקף שירותי הרווחה

5. [יושלם בהמשך]

פרק ה': הגורם המאבחן, ביצוע אבחון והערכת רמת התמיכה

6. הגדרות – פרק ה' – בפרק זה –

"אופטומטראי" – כהגדרתו בחוק העיסוק באופטומטריה, התשנ"א-1991⁶ ;

"מדריך ה-DSM" – כמשמעותו בהגדרה "מוגבלות" שבחוק ;

⁶ ס"ח התשנ"א, עמ' 191

"מדריך ה-ICD – מדריך של סיווג המחלות הבינלאומי (International Classification of Diseases) שמפרסם ארגון הבריאות העולמי, במהדורתו העדכנית ביותר ;

"מרכז אבחון והערכה לאנשים עם מוגבלות" – גורם שמשדר הרווחה התקשר עימו בהסכם או הכיר בו בדרך אחרת לשם מתן שירותי אבחון והערכה לאנשים עם מוגבלות, לרבות לשם הערכת רמת התמיכה שאדם עם מוגבלות זקוק לה ;

"פסיכולוג" – אחד מאלה :

(1) פסיכולוג מומחה, כהגדרתו בחוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977⁷ ;

(2) מתמחה בפסיכולוגיה, ובלבד שההתמחות נערכת בהדרכתו ובפיקוחו של פסיכולוג מומחה-מדריך כהגדרתו בחוק האמור ;

"רופא" – אחד מאלה :

(1) רופא בעל תואר מומחה, כהגדרתו בתקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות), התשל"ג-1973⁸ ;

(2) מתמחה ברפואה, ובלבד שההתמחות נערכת בהדרכתו ובפיקוחו של רופא בעל תואר מומחה כהגדרתו בתקנות האמורות.

(א) אבחון של אוטיזם יבוצע בידי אנשי מקצוע כמפורט בחוזר המנהל הכללי של משרד הבריאות לעניין אבחון ילדים בספקטרום האוטיזם או בחוזר המנהל הכללי של משרד הבריאות לעניין אבחון רצף האוטיזם באדם הבוגר, לפי העניין, כפי שמעודכן מזמן לזמן ומתפרסם על ידי משרד הבריאות (בתקנה זו – חוזר משרד הבריאות).

7. אוטיזם – הגורם המאבחן ותנאים לביצוע האבחון

(ב) האבחון יבוצע באופן המפורט בחוזר משרד הבריאות, לפי גילו של הנבדק.

(א) אבחון של מוגבלות מוטורית יבוצע בידי איש מקצוע מבין אנשי המקצוע המפורטים להלן, לפי גילו של הנבדק :

8. מוגבלות מוטורית – הגורם המאבחן ותנאים לביצוע האבחון

(1) לגבי קטין –

⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 158.
⁸ ק"ת התשל"ז, עמ' 1924.

- (א) רופא ילדים מומחה ;
- (ב) רופא נויירולוג ילדים ;
- (ג) רופא התפתחות הילד ;
- (ד) רופא אורתופד ילדים ;
- (ה) רופא מומחה בשיקום ;
- (ו) רופא במרכז אבחון והערכה לאנשים עם מוגבלות ;
- (ז) רופא שנכלל ברשימות הרופאים של המוסד לביטוח לאומי, המתפרסמות ברשומות ;

(2) לגבי בגיר –

- (א) רופא אורתופד ;
- (ב) רופא נויירולוג ;
- (ג) רופא מומחה בשיקום ;
- (ד) רופא כאמור בפסקה (1)(ו) או (ז).

(ב) האבחון יבוצע באמצעות בדיקה רפואית הכוללת, בין השאר, בחינת חומרי הרקע הרפואיים, התייחסות למבנים ותפקודים גופניים ולרקע האבחנתי המגביל את יכולת התנועה והניידות של הנבדק.

9. (א) אבחון של מוגבלות קוגניטיבית-נוירופסיכולוגית יבוצע בידי איש מקצוע, אחד או יותר, בהם פסיכולוג אחד לפחות, מבין אנשי המקצוע המפורטים להלן :

מוגבלות
קוגניטיבית-
נוירופסיכולוגית –
הגורם המאבחן
ותנאים לביצוע
האבחון

- (1) פסיכולוג שיקומי ;
- (2) פסיכולוג קליני ;
- (3) לגבי קטין – גם פסיכולוג חינוכי ;
- (4) עובד סוציאלי, בתוקף תפקידו כחבר בצוות אבחון רב-מקצועי ;
- (5) מרפא בעיסוק.

(ב) האבחון יבוצע באמצעות כל הבדיקות המפורטות להלן :

(1) בדיקת תפקודים נירופסיכולוגים בידי פסיכולוג ; הבדיקה תבוצע באמצעות כלי הערכה מקובלים ועדכניים להערכת מנת משכל ותפקודים קוגניטיביים נוספים, לרבות תפקודים ניהוליים, שפה, למידה וזיכרון, תפיסה, מיומנויות אקדמיות והערכה רגשית ;

(2) בדיקה תפקודית-הסתגלותית בידי פסיכולוג, עובד סוציאלי או מרפא בעיסוק בעל מיומנות וניסיון בהערכת תפקוד או צורכי תמיכה ; הבדיקה תבוצע באמצעות כלי הערכה מקובלים ועדכניים ותכלול הערכה של יכולות וקשיים תפקודיים בתחומי חיים מרכזיים.

מוגבלות ראייה – 10. (א) אבחון של מוגבלות ראייה יבוצע בידי רופא עיניים או אופטומטראי.
הגורם המאבחן ותנאים לביצוע האבחון

(ב) האבחון יבוצע באמצעות בדיקת חדות ראייה או בדיקת שדה ראייה.

מוגבלות שכלית- התפתחותית – 11. (א) אבחון של מוגבלות שכלית-התפתחותית יבוצע בידי איש מקצוע, אחד או יותר, בהם פסיכולוג אחד לפחות, מבין אנשי המקצוע המפורטים להלן :
הגורם המאבחן ותנאים לביצוע האבחון

(1) פסיכולוג שיקומי ;

(2) פסיכולוג קליני ;

(3) לגבי קטין – פסיכולוג חינוכי ;

(4) פסיכולוג התפתחותי, ובלבד שטרם מלאו לקטין 9 שנים ;

(5) עובד סוציאלי, בתוקף תפקידו כחבר בצוות אבחון רב-מקצועי ;

(6) מרפא בעיסוק ;

(7) רופא במרכז אבחון והערכה לאנשים עם מוגבלות ;

(8) רופא שנכלל ברשימות הרופאים של המוסד לביטוח לאומי, המתפרסמות ברשומות ;

(9) רופא אחר שהוא אחד מאלה :

(א) לגבי קטין –

- (1) רופא ילדים מומחה ;
- (2) רופא התפתחות הילד ;
- (3) רופא נוירולוג ילדים ;

(ב) לגבי בגיר –

- (1) רופא משפחה ;
- (2) רופא נוירולוג ;
- (3) רופא פסיכיאטר מומחה ;

(ב) אבחון בידי גורם מאבחן כאמור בתקנת משנה (א) יבוצע באמצעות הבדיקות המפורטות בפסקאות (1) ו-(2) להלן ; הגורם המכיר רשאי להורות כי האבחון יכלול גם בדיקה לפי פסקה (3) או (4), אם סבר כי הדבר נדרש בנסיבות העניין :

(1) בדיקה פסיכולוגית לפי הקריטריונים לאבחנה במדריך ה-DSM ; הבדיקה תבוצע באמצעות כלי הערכה מקובלים ועדכניים להערכת מנת משכל ותפקודים קוגניטיביים ורגשיים ; אם מצבו של הנבדק אינו מאפשר בחינה באמצעות כלי הערכה מקובלים ועדכניים, יבוצע האבחון לפי התרשמות קלינית ;

(2) בדיקה תפקודית-הסתגלותית בידי פסיכולוג, עובד סוציאלי או מרפא בעיסוק בעל מיומנות וניסיון בהערכת תפקוד או צורכי תמיכה ; הבדיקה תבוצע באמצעות כלי הערכה מקובלים ועדכניים ותכלול הערכה של יכולות וקשיים תפקודיים בתחומי חיים מרכזיים ;

(3) בדיקה רפואית, הכוללת הערכה קלינית ובדיקות מקובלות ועדכניות ; הבדיקה תכלול, בין השאר, בחינת חומרי הרקע הרפואיים והתייחסות לרקע האבחנתי ;

(4) בדיקה פסיכיאטרית לפי מדריך ה-DSM או מדריך ה-ICD.

12. – (א) אבחון של מוגבלות שמיעה –
הגורם המאבחן
ותנאים לביצוע
האבחון

(ב) האבחון יבוצע באמצעות בדיקת שמיעה התנהגותית (אודיוגרמה); הבדיקה כאמור תבוצע לפי ערכי צליל טהור, אם הדבר אפשרי בהתחשב בגילו ובמצבו של הנבדק; אם לא ניתן לבצע בדיקת שמיעה התנהגותית, יבוצע האבחון באמצעות בדיקת סף שמיעה אובייקטיבית הכלולה בסל שירותי הבריאות לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.⁹

עיצוב התפתחותי – 13. (א) אבחון של עיצוב התפתחותי יבוצע בידי איש מקצוע מבין אנשי המקצוע הגורם המאבחן ותנאים לביצוע האבחון המפורטים להלן, לפי גילו של הקטין:

(1) לגבי קטין שטרם מלאו שנתיים –

(א) רופא מומחה בילדים;

(ב) רופא התפתחות הילד;

(ג) רופא נוירולוג ילדים;

(ד) רופא במרכז אבחון והערכה לאנשים עם מוגבלות;

(ה) רופא שנכלל ברשימות הרופאים של המוסד לביטוח לאומי, המתפרסמות ברשומות;

(2) לגבי קטין שמלאו לו שנתיים וטרם מלאו לו ארבע שנים – פסיכולוג התפתחותי;

(3) לגבי קטין שמלאו לו ארבע שנים וטרם מלאו לו שבע שנים –

(א) פסיכולוג התפתחותי;

(ב) פסיכולוג שיקומי, שיש לו ניסיון מקצועי של שנה לפחות בעבודה עם ילדים;

(ג) פסיכולוג חינוכי;

(ד) פסיכולוג קליני של הילד.

(ב) האבחון יבוצע באמצעות הבדיקות המפורטות להלן, לפי גילו של הקטין:

⁹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

(1) לגבי קטין שטרם מלאו לו שנתיים – בדיקה רפואית, הכוללת הערכה קלינית ובדיקות מקובלות ועדכניות, לקביעת האבחנה; ממצאי הבדיקה יכללו, בין השאר, התייחסות לקיומה של תסמונת גנטית או מצב אורגני, אם קיימים;

(2) לגבי קטין שמלאו לו שנתיים – בדיקה פסיכולוגית התפתחותית, המבוצעת באמצעות תצפית וכלי הערכה מקובלים ועדכניים לשם הערכת ההתפתחות של הקטין בתחומים האלה: מוטוריקה גסה או עדינה, דיבור ושפה (הבעה או הבנה), קוגניציה, תפקוד חברתי, תפקודי יום יום ויכולת הסתגלות; אם מצבו של הקטין אינו מאפשר בחינה באמצעות כלי הערכה מקובלים ועדכניים, יבוצע האבחון לפי התרשמות קלינית.

דוח אבחון

14. (א) גורם מאבחן יערוך דוח מסכם לעניין אבחון שביצע לפי הוראות פרק זה (בתקנה זו – דוח אבחון או הדוח); בוצעו כמה אבחונים – ייערך דוח אבחון בידי כל אחד מהגורמים המאבחנים, ואולם צוות אבחון רב-מקצועי רשאי לערוך דוח אבחון מאוחד; הדוח יכלול את הפרטים האלה:

(1) מועד ביצוע הבדיקה;

(2) מקום ביצוע הבדיקה;

(3) פרטי הגורם המאבחן: שם מלא, עיסוק, מספר רישיון ומספר תעודת מומחיות, אם ישנה; לעניין זה, "תעודת מומחיות" – לרבות תעודת הסמכה לעסוק במקצוע או תעודת רישום עיסוק ממשרד הרווחה או משרד הבריאות;

(4) פרטי הנבדק: שם מלא, מספר זיהוי ותאריך לידה;

(5) פירוט כלי ההערכה והאמצעים שבהם נעשה שימוש לשם האבחון;

(6) ממצאי הבדיקות;

(7) תוצאות האבחון בנוגע לקיומה של מוגבלות, ובכלל זה התייחסות לגיל הופעת המוגבלות, היותה של המוגבלות קבועה או מתמשכת והצפי להתמשכותה, לפי העניין; הגורם המאבחן יפרט וינמק את תוצאות האבחון כאמור;

(8) הערכת רמת התמיכה לפי תקנה 15, אם נערכה;

(9) מידע נוסף הנוגע לעניין, לפי שיקול דעתו של הגורם המאבחן.

(ב) הדוח ייחתם בידי הגורם המאבחן שביצע את האבחון; בוצע האבחון על ידי צוות אבחון רב-מקצועי ונערך דוח אבחון מאוחד – ייחתם הדוח בידי כל חברי הצוות; בוצע האבחון בידי מתמחה בפסיכולוגיה או מתמחה ברפואה, ייחתם הדוח בנוסף בידי פסיכולוג מומחה-מדריך או רופא בעל תואר מומחה, לפי העניין, שההתמחות נערכת בהדרכתו ובפיקוחו.

(ג) הדוח ייערך במסמך מודפס או בקובץ אלקטרוני, ויונח באופן מקצועי, בהיר ומנומק.

15. הערכת רמת התמיכה (א) גורם מאבחן המנוי בתקנת משנה (ב) יעריך את רמת התמיכה שלה זקוק אדם שאובחן כאדם עם מוגבלות לפי תקנות אלה, לבקשת כל אחד מאלה:

(1) האדם עם המוגבלות או נציגו;

(2) הגורם המטפל, בהסכמת האדם או נציגו;

(3) הגורם המכיר.

(ב) כל אחד מאלה רשאי לשמש גורם מאבחן לשם הערכת רמת תמיכה, ובלבד שהוא בעל מיומנות וניסיון בהערכת תפקוד או צרכי תמיכה באמצעות כלי הערכה מקובלים ועדכניים כמפורט בחוזר משרד הרווחה:

(1) פסיכולוג;

(2) עובד סוציאלי;

(3) מרפא בעיסוק.

(ג) הערכת רמת התמיכה תכלול הערכה של יכולות וקשיים תפקודיים בתחומי חיים מרכזיים, כמפורט בפרק ג'.

16. ועדת אבחון לפי חוק הסעד כגורם מאבחן על אף האמור בתקנות אלה –

(1) אבחון של מוגבלות שכלית-התפתחותית יכול שיבוצע בידי ועדת אבחון הפועלת לפי חוק הסעד;

(2) יראו ועדת אבחון הפועלת לפי חוק הסעד, שדנה בעניינו של אדם שהתעורר לגביו חשד לקיומה של מוגבלות שכלית-התפתחותית, כגורם מאבחן גם לעניין סוגי המוגבלויות האלה:

(א) אוטיזם ;

(ב) מוגבלות קוגניטיבית-נוירופסיכולוגית ;

(ג) עיכוב התפתחותי.

(3) הליך האבחון לפי פסקה (1) או (2) יבוצע לפי הוראות חוק הסעד.

פרק ו': הגורם המכיר, בקשה להכרה והטיפול בה

הגדרות – פרק ו' 17. בפרק זה –

"בקשה להכרה" או "בקשה" – בקשה להכרה כזכאי ולקביעת רמת התמיכה שהאדם זקוק לה, המוגשת לפי הוראות פרק זה ;

"פסיכולוג" – פסיכולוג מומחה, כהגדרתו בחוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977¹⁰ ;

"רופא" – רופא בעל תואר מומחה, כהגדרתו בתקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות), התשל"ג-1973¹¹ ;

"שאלון רקע" – שאלון, בנוסח הקבוע בחוזר משרד הרווחה, הכולל הערכה עצמית של האדם שלגביו מוגשת הבקשה להכרה, בדבר צרכי התמיכה שלו בתחומי חיים מרכזיים לשם תפקוד מיטבי בתחומים אלה ; במסגרת השאלון יבואו לידי ביטוי רצונותיו, בחירותיו, צרכיו, יכולותיו וכישוריו של אותו אדם.

הגורם המכיר – 18. (א) גורם מכיר יהיה אחד מאלה, לפי העניין, ובלבד שמתקיימים לגביו כשירותו וניסיונו
התנאים לפי תקנות משנה (ב) ו-(ג), ושהשר הסמיכו כגורם מכיר לפי סעיף 11 לחוק :

(1) לעניין אוטיזם –

(א) פסיכולוג ;

(ב) רופא פסיכיאטר מומחה ;

(ג) מרפא בעיסוק ;

(2) לעניין מוגבלות מוטורית –

(א) רופא ;

¹⁰ ס"ח התשל"ז, עמ' 158.
¹¹ ק"ת התשל"ז, עמ' 1924.

(ב) מרפא בעיסוק ;

(ג) פיזיותרפיסט ;

(3) לעניין מוגבלות קוגניטיבית-נוירופסיכולוגית –

(א) פסיכולוג ;

(ב) עובד סוציאלי ;

(ג) מרפא בעיסוק ;

(4) לעניין מוגבלות ראייה –

(א) עובד סוציאלי ;

(ב) מרפא בעיסוק ;

(ג) רופא עיניים ;

(5) לעניין מוגבלות שכלית-התפתחותית –

(א) פסיכולוג ;

(ב) עובד סוציאלי ;

(ג) מרפא בעיסוק ;

(6) לעניין מוגבלות שמיעה – קלינאי תקשורת.

(7) לעניין עיכוב התפתחותי –

(א) פסיכולוג התפתחותי ;

(ב) פסיכולוג שיקומי ;

(ג) פסיכולוג חינוכי ;

(ד) פסיכולוג קליני של הילד ;

(ה) עובד סוציאלי ;

(ו) מרפא בעיסוק.

(ב) גורם מכיר יהיה בעל ניסיון מקצועי של 5 שנים לפחות בתחום המוגבלויות, ובכלל זה ניסיון בביצוע אבחונים.

(ג) לא ישמש אדם גורם מכיר אלא אם כן עבר הכשרה מתאימה כפי שיוורה משרד הרווחה.

התנאים להכרה 19. הוגשה בקשה להכרה והגורם המכיר מצא כי האדם שלגביו הוגשה הבקשה עומד בתנאי ההגדרה "מוגבלות" לפי החוק ותקנות אלה, לפי סוג המוגבלות הנוגע לעניין, יכיר בו הגורם המכיר כזכאי ויקבע לגביו את רמת התמיכה שהאדם זקוק לה.

בקשה להכרה ולקביעת רמת התמיכה 20. (א) בקשה להכרה כזכאי ולקביעת רמת התמיכה שהאדם זקוק לה תוגש על ידי האדם מבקש ההכרה, נציגו או הגורם המטפל, בהסכמת אותו אדם או נציגו (בתקנה זו – המבקש) ותכלול את הפרטים האלה; המשרד רשאי לפרסם באתר טופס בקשה לדוגמה:

(1) פרטי המבקש: שם מלא, מספר זיהוי, תאריך לידה ופרטי יצירת קשר;

(2) סוג המוגבלות שלגביה מוגשת הבקשה;

(3) טיעוני המבקש לעניין הבקשה להכרה ולעניין קביעת רמת התמיכה בו, אם ישנם;

(ב) לבקשה יצורפו המסמכים האלה:

(1) דוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אם נערכה, או מסמך חילופי, והכל כמפורט בפרט 2 לתוספת; על אף האמור, אין חובה לצרף לבקשה את דוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אם נמסרו לגורם המכיר קודם לכן;

(2) שאלון רקע;

(3) כתב ויתור על סודיות לפי חוזר משרד הרווחה;

(4) מסמכים נוספים לפי סוג המוגבלות, כמפורט בפרט 2 לתוספת;

(5) מסמך נוסף, אם נקבע בחוזר משרד הרווחה;

(6) מסמך אחר הנוגע לעניין, לפי בחירת המבקש.

(ג) המבקש רשאי לציין בבקשה, אם ברצונו –

(1) לקבל סיוע אישי לפי תקנה 26;

(2) לטעון בעל-פה בפני הגורם המכיר טרם קבלת החלטה בבקשה;

(3) לקבל הודעות מאת הגורם המכיר באמצעות הדואר.

אופן הגשת הבקשה 21. בקשה להכרה תוגש למשרד באופן מקוון כפי שיפרסם המשרד באתר או באמצעות משלוח בדואר; המשרד ינתב את הבקשה לגורם מכיר לפי החלטתו, ככל הניתן תוך התחשבות באזור המגורים של האדם שלגביו הוגשה הבקשה להכרה.

תהליך קבלת החלטותיו של הגורם המכיר 22. (א) הוגשה לגורם המכיר בקשה להכרה וסבר הגורם המכיר כי חסרים בה פרטים, מידע או מסמכים, יורה הגורם המכיר למבקש על ההשלמות הנדרשות לשם המשך הטיפול בבקשה.

(ב) ציין המבקש בבקשתו כי הוא מבקש להישמע בפני הגורם המכיר בעל-פה, כאמור בתקנה 20(ג), יזמן אותו הגורם המכיר או מי מטעמו להשמעת טענותיו, בתוך 30 ימי עבודה מיום קבלת הבקשה.

(ג) הורה הגורם המכיר, מכוח סמכותו לפי סעיף 16 לחוק, על החזרת העניין לגורם מאבחן או על השלמת מידע, רשאי המבקש להודיע בתוך 7 ימי עבודה מיום שנמסרו לו קביעת הגורם המאבחן או המידע המשלים, לפי העניין –

(1) על רצונו להעביר את טענותיו, בכתב, בין השאר לעניין קביעת הגורם המאבחן או המידע המשלים, לפי העניין, או להעביר מידע נוסף מטעמו; הודיע המבקש כאמור, יעביר את התייחסותו או מידע נוסף כאמור בתוך 14 ימים מיום הודעתו, אלא אם כן הגורם המכיר אישר מועד אחר מנימוקים שיירשמו;

(2) על רצונו להשמיע בפני הגורם המכיר, בעל-פה, את טענותיו, בין השאר לעניין קביעת הגורם המאבחן או המידע המשלים, לפי העניין; הודיע המבקש כאמור, יזמן אותו הגורם המכיר או מי מטעמו להשמעת טענותיו, בתוך 30 ימי עבודה מיום קבלת ההודעה, אלא אם כן הגורם המכיר סבר שהדבר אינו נדרש בנסיבות העניין.

(ד) הגורם המכיר יחליט בבקשה לפי סעיף 14 לחוק לאחר שבחן את כלל חומרי הבקשה, המידע והמסמכים שנמסרו לו והטיעונים שהועלו בפניו, אם הועלו, ובכלל זה מידע שקיבל לפי כל דין, והכל תוך מתן משקל ראוי לרצונותיו, בחירותיו, צורכיו, יכולותיו וכישוריו של האדם עם המוגבלות, כמפורט בשאלון הרקע שצורף לבקשה; בלי לגרוע מכלליות האמור, הגורם המכיר רשאי לבסס את החלטתו על מידע שקיבל לפי כל דין, ובכלל זה החלטה של המוסד לביטוח לאומי או החלטה לפי חוק מעונות יום שיקומיים, כמפורט בתוספת.

(ה) החלטת הגורם המכיר תהיה מנומקת ומפורטת ותכלול את כל אלה :

(1) קביעה האם המבקש מוכר כזכאי וקביעת סוג המוגבלות ;

(2) אם המבקש הוכר כזכאי כאמור בפסקה (1) – קביעת רמת התמיכה שהמבקש זקוק לה ;

(3) יידוע מבקש ההכרה בדבר זכותו לערור על החלטת הגורם המכיר בתוך 30 ימים מיום קבלתה.

(ו) הגורם המכיר רשאי לקבוע בהחלטתו כי ההכרה במבקש כזכאי או רמת התמיכה תהיה קצובה בזמן ותיבחן מזמן לזמן כפי שיוורה.

(ז) החלטת הגורם המכיר בבקשה להכרה תתקבל בתוך 22 ימי עבודה מיום קבלת בקשה מלאה ותקינה לפי תקנת משנה (א) או מיום שמיעת המבקש כאמור בתקנת משנה (ב) ; על אף האמור, אם הגורם המכיר הורה כאמור בתקנת משנה (ג), תינתן החלטתו בבקשה במועד מבין המועדים המפורטים להלן, לפי המאוחר מביניהם :

(1) בתוך 15 ימי עבודה מהמועד האחרון למסירת הודעת המבקש לפי תקנת משנה (ג) ;

(2) אם המבקש הודיע על רצונו להעביר טענות בכתב או מידע נוסף לפי תקנת משנה (ג)(1) – בתוך 15 ימי עבודה מהמועד האחרון למסירת ההתייחסות או המידע ;

(3) אם המבקש הודיע על רצונו להשמיע את טענותיו בעל-פה לפי תקנת משנה (ג)(2) והגורם המכיר זימן אותו לשם כך – בתוך 15 ימי עבודה מיום שמיעת המבקש.

(ח) על אף האמור בתקנה זו, הגורם המכיר רשאי, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, להאריך את המועדים המנויים בה, בתקופה נוספת, אחת או יותר, ובלבד שסך כל התקופות לא יעלה על 22 ימי עבודה.

בקשה לבחינה
מחודשת ביוזמת
המבקש

23.

(א) הזכאי, מבקש ההכרה או נציגם, או הגורם המטפל בהסכמת אותו אדם או נציגו (בתקנה זו – המבקש), רשאי להגיש לגורם מכיר בקשה לבחינה מחודשת לפי סעיף 15 לחוק (בתקנה זו – בקשה לבחינה מחודשת), אם סבר כי קיים מידע הנוגע לעניין שלא נמסר לגורם המכיר טרם קבלת ההחלטה בבקשה להכרה או שנוצר לאחר שהתקבלה החלטה כאמור, ובלבד שיש באותו מידע כדי להשפיע על ההכרה באדם כזכאי או על קביעת רמת התמיכה שהוא זכאי לה.

(ב) בקשה לבחינה מחודשת תוגש בכתב; הבקשה תוגש באופן מקוון כפי שיפרסם המשרד באתר או באמצעות משלוח בדואר; המבקש יפרט בבקשתו את המידע הנוגע לעניין ואת טענותיו ויצרף לה מסמכים התומכים בטענותיו; המבקש רשאי לציין בבקשה אם ברצונו לקבל את החלטת הגורם המכיר באמצעות הדואר.

(ג) על בקשה לבחינה מחודשת והחלטת הגורם המכיר יחולו הוראות תקנה 22, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: במקום "הבקשה להכרה" יבוא "הבקשה לבחינה מחודשת".

בחינה מחודשת
ביוזמת הגורם
המכיר

24.

(א) הגורם המכיר רשאי לערוך בחינה מחודשת של החלטה בבקשה להכרה, בהתקיים אחד מאלה:

(1) למבקש ההכרה או לזכאי מלאו 16 שנים אך טרם מלאו לו 24 שנים;

(2) קיים מידע הנוגע לעניין שלא נמסר לגורם המכיר טרם קבלת החלטה בבקשה להכרה או שנוצר לאחר שהתקבלה החלטה כאמור, ובלבד שיש באותו מידע כדי להשפיע על ההכרה באדם כזכאי או על קביעת רמת התמיכה שהוא זכאי לה;

(3) הזכאות או רמת התמיכה נקבעו לזמן קצוב;

(4) טעם סביר אחר.

(ב) החליט הגורם המכיר לערוך בחינה מחודשת לפי תקנת משנה (א), יודיע על כך לזכאי, למבקש ההכרה או לנציגם, או לגורם המטפל בהסכמת אותו אדם או נציגו.

(ג) לאחר קבלת הודעה לפי תקנת משנה (ב), רשאי מי שקיבל את ההודעה להודיע לגורם המכיר על רצונו לקבל הודעות מאת הגורם המכיר באמצעות הדואר.

(ד) על בחינה מחודשת ביוזמת הגורם המכיר והחלטת הגורם המכיר יחולו הוראות תקנה 22, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: במקום "הבקשה להכרה" יבוא "הבחינה מחודשת".

25. המצאת החלטות הגורם המכיר (א) החלטת הגורם המכיר בבקשה להכרה לפי תקנה 20 או בבחינה מחודשת לפי תקנה 23 או 24 (בתקנה זו – ההחלטה), תומצא למען דיגיטלי של המבקש כמשמעותו בתקנה 20(א) או 23(א) או של נמען ההודעה כאמור בתקנה 24(ב); על אף האמור, ההחלטה תומצא בדואר רשום עם אישור מסירה למען, אם ביקש זאת הנמען; בתקנה זו, "הנמען" – אחד מאלה, לפי העניין: מבקש ההכרה לפי תקנה 20(א), מי שהגיש בקשה לבחינה מחודשת לפי תקנה 23(א) או מי שקיבל הודעה בדבר בחינה מחודשת ביוזמת הגורם המכיר לפי תקנה 24(ב).

(ב) לעניין המצאה למען דיגיטלי, יראו את ההחלטה כאילו הומצאה בתום שבעה ימים מיום משלוח המסר, והכל אלא אם כן הוכיח הנמען שלא קיבל את המסר מסיבה שאינה תלויה בו ולא בשל סירובו לקבל את המסר או הימנעותו מכך.

(ג) המצאת ההחלטה תיעשה בתוך 10 ימי עבודה מיום מתן ההחלטה.

26. מתן סיוע אישי זכאי או מבקש הכרה יוכל לקבל סיוע אישי בתהליך קביעת רמת התמיכה שהוא זכאי לה; הסיוע האישי יינתן על ידי רשות מקומית או גורם אחר שאישר המשרד ושפרטיו פורסמו באתר האינטרנט של המשרד, ויסופק בדרך של מפגש פנים אל פנים או באופן מקוון.

27. ועדת אבחון לפי חוק הסעד כגורם מכיר על אף האמור בתקנות אלה –

(1) גורם מכיר לעניין מוגבלות שכלית-התפתחותית יכול שיהיה ועדת אבחון הפועלת לפי חוק הסעד;

(2) יראו ועדת אבחון הפועלת לפי חוק הסעד, שדנה בעניינו של אדם שהתעורר לגביו חשד לקיומה של מוגבלות שכלית-התפתחותית, כגורם מכיר גם לעניין סוגי המוגבלויות האלה:

(א) אוטיזם ;

(ב) מוגבלות קוגניטיבית-נוירופסיכולוגית ;

(ג) עיכוב התפתחותי.

(3) הליך ההכרה לפי פסקה (1) או (2) יבוצע לפי הוראות חוק הסעד.

פרק ז': שירותי רווחה מותאמים לזכאי

28. [יושלם בהמשך]

פרק ח': תחילה

29. תחילתן של תקנות אלהמיום פרסומן. [יושלם בהמשך]

תחילה

תוספת

מסמכים נוספים שיש לצרף או שניתן לצרף לבקשה להכרה

(תקנה 20(ב))

הגדרות 1. בתוספת זו –

"דוח האבחון" – כמשמעותו בתקנה 14 ;

"חוזר משרד הבריאות" – כמשמעותו בתקנה 8 ;

"חוק מעונות יום שיקומיים" – חוק מעונות יום שיקומיים, התש"ס-2000¹².

מסמכים נוספים 2. נוסף על המסמכים המנויים בתקנה 20(ב), אלה המסמכים שחובה לצרף או שניתן לצרף לבקשה להכרה, לפי סוג המוגבלות כמפורט להלן :

סוג המוגבלות	מסמכים שחובה לצרף	מסמכים נוספים שניתן לצרף
אוטיזם	לגבי קטין – אחד מהמסמכים האלה: (1) דוח תפקודי לפחות : (2) דוח האבחון והערכת תקשורת, מרפא בעיסוק רמת התמיכה, אם או פיזיותרפיסט ; (3) דוח של קלינאי נערכה ;	(1) דוח סוציאלי ; (2) דוח תפקודי ; (3) דוח של קלינאי

¹² ס"ח התש"ס, עמ' 169.

	(2) פרוטוקול ועדה רפואית של המוסד לביטוח לאומי שלפיו נקבע כי הקטין זכאי לגמלת ילד נכה בגין אוטיזם, ובלבד שהחלטה ניתנה לפי חוזר משרד הבריאות המעודכן במועד הגשת הבקשה להכרה; (3) לגבי קטין שטרם מלאו לו 7 שנים – החלטה לפי חוק מעונות יום שיקומיים בעניין זכאות הקטין להשמתו במעון יום שיקומי בשל אוטיזם;	(4) לגבי מי שטרם מלאו 22 שנים – דוח חינוכי.
	לגבי בגיר – דוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אם נערכה.	
מוגבלות מוטורית	לגבי קטין – אחד מהמסמכים האלה לפחות: (1) דוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אם נערכה; (2) פרוטוקול ועדה רפואית של המוסד לביטוח לאומי שלפיו נקבע כי הקטין זקוק לטיפול מיוחד המטיל עומס טיפולי כבד בגין ליקויים מוטוריים;	(1) דוח סוציאלי; (2) דוח תפקודי; (3) דוח חינוכי; (4) דוח של קלינאי תקשורת, מרפא בעיסוק או פיזיותרפיסט.

	(3) פרוטוקול ועדה רפואית של המוסד לביטוח לאומי שלפיו נקבע כי הקטין תלוי בעזרת הזולת באופן החורג במידה ניכרת מבני גילו בשל ליקויים מוטוריים וכי הוא זכאי בשל תלות זו לקצבה.	
(1) דוח סוציאלי; (2) דוח תפקודי; (3) דוח תעסוקתי; (4) דוח של קלינאי רמת התמיכה, אסתר, מרפא בעיסוק נערכה; (5) לגבי מי שטרם מלאו	לגבי בגיר – אחד מהמסמכים האלה לפחות: (1) דוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אסתר, מרפא בעיסוק נערכה; (2) פרוטוקול ועדה רפואית של המוסד לביטוח לאומי שלפיו נקבעו אחוזי נכות רפואית צמיתה בשיעור של 40% לפחות בשל מוגבלות מוטורית; (3) פרוטוקול ועדה רפואית של המוסד לביטוח לאומי שלפיו נקבע כי האדם זכאי לקצבת שירותים מיוחדים בשל הגבלה ביכולת התנועה והניידות; (4) החלטת הוועדה הרפואית של משרד הבריאות שלפיה נקבעו לאדם אחוזי מוגבלות בניידות לצמיתות.	

מוגבלות קוגניטיבית- נוירופסיכולוגית	דוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אם נערכה; (1) דוח רפואי; (2) דוח פסיכיאטרי; (3) דוח סוציאלי; (4) דוח חינוכי; (5) דוח תעסוקתי; (6) דוח של קלינאי תקשורת, מרפא בעיסוק או פיזיותרפיסט.
מוגבלות ראייה	אחד מהמסמכים האלה לפחות: (1) דוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אם נערכה; (2) תעודת עיוור או לקוי ראיה כמשמעותה בתקנה 4 לתקנות שירותי הסעד (מבחני נזקקות), התש"ל- 1970 ¹³ ; (3) לגבי קטין – פרוטוקול ועדה רפואית של הביטוח הלאומי שלפיו נקבעה זכאות הקטין לגמלת ילד נכה בשל מוגבלות ראייה; (4) לגבי קטין שטרם מלאו לו 7 שנים – החלטה לפי חוק מעונות יום שיקומיים בעניין זכאות הקטין להשמתו במעון יום שיקומי בשל מוגבלות ראייה.
מוגבלות התפתחותית	שכלית- דוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אם נערכה. (1) דוח רפואי; (2) דוח פסיכיאטרי; (3) דוח סוציאלי;

¹³ ק"ית התש"ל, עמ' 2275.

(4) דוח חינוכי ; (5) דוח תעסוקתי ; (6) דוח של קלינאי תקשורת, מרפא בעיסוק או פיזיותרפיסט.		
אין	לגבי קטין – אחד מהמסמכים האלה לפחות : (1) דוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אם נערכה ; (2) פרוטוקול ועדה רפואית של המוסד לביטוח לאומי שלפיו נקבע כי הקטין זכאי לגמלת ילד נכה בשל מוגבלות שמיעה ; (3) לגבי קטין שטרם מלאו לו 7 שנים – החלטה לפי חוק מעונות יום שיקומיים בעניין זכאות הקטין להשמתו במעון יום שיקומי בשל מוגבלות שמיעה. לגבי בגיר – אחד מהמסמכים האלה לפחות : (1) דוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אם נערכה ;	מוגבלות שמיעה

	(2) פרוטוקול ועדה רפואית של המוסד לביטוח לאומי שלפיו נקבעה נכות רפואית צמיתה בשיעור של 30% לפחות בסעיפי ליקוי שמיעה.	
עיצוב התפתחותי	אחד מהמסמכים האלה (1) תוצאו בדיקות ראייה לפחות : (1) דוח האבחון והערכת (2) דוח חינוכי ; רמת התמיכה, אם (3) דוח תפקודי ; נערכה ; (4) דוח סוציאלי ; (2) דוח אבחוני של קופת (5) דוח של קלינאי חולים או מכון מוכרת קשורת, מרפא בעיסוק להתפתחות הילד או פיזיותרפיסט. כהגדרתו בחוק מעונות יום שיקומיים ; (3) פרוטוקול ועדה רפואית של המוסד לביטוח לאומי שלפיו נקבע כי הקטין זקוק להשגחה בשל עיכוב התפתחותי ; (4) החלטה לפי חוק מעונות יום שיקומיים בעניין זכאות הקטין להשמתו במעון יום שיקומי בשל עיכוב התפתחותי.	

ב _____ התשפ"ד (_____ ב _____ 2024)
(חמ _____)

יעקב מרגי

דברי הסבר

כללי מטרת התקנות להבהיר ולפרט את אופן יישום ההוראות של חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות, התשפ"ב-2022 (להלן – החוק), וכן לקבוע הסדרים בנושאים שלגביהם נקבע בסעיפים 12 ו-39(א) לחוק כי יוסדרו בתקנות.

בחוק נקבעו סוגי מוגבלויות שבגינן אנשים עם אותן מוגבלויות יהיו זכאים לקבל שירותי רווחה המותאמים לצרכיהם. סעיף 39(א)(1) לחוק מסמך את שר הרווחה והביטחון החברתי (להלן – שר הרווחה) להגדיר בתקנות את סוגי המוגבלויות שיוכרו לשם קבלת שירותי רווחה וכן לקבוע הגבלות שונות לעניין הכרה במוגבלות.

סעיף 39(א)(4) לחוק מסמך את שר הרווחה לקבוע תקנות לעניין קביעת הגורם המאבחן לכל סוג של מוגבלות, כשירותו וניסיונו, תנאים לעניין ביצוע האבחון וכללים לעניין אופן ההערכה של רמת התמיכה. סעיפים 12 ו-39(א)(5) לחוק מסמיכים את שר הרווחה לקבוע תקנות בעניינים אלה: תנאים להכרה באדם כזכאי ולקביעת רמת תמיכה; קביעת גורם מכיר לכל סוג של מוגבלות, כשירותו וניסיונו; תהליך קבלת החלטותיו של הגורם המכיר ובחינה מחודשת של החלטות אלה; ואפשרות של מתן סיוע אישי בתהליך קביעת רמת התמיכה.

סעיף 39(א)(7) לחוק מסמך את שר הרווחה לקבוע תקנות בעניין אופן ההגשה של בקשה להכרה כזכאי והטיפול בבקשת ההכרה.

התקנת התקנות נעשתה על בסיס המידע והמומחיות המצויים בידי משרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן – משרד הרווחה או המשרד) ולאחר הליכי היועצות שקיים המשרד, שכללו, בין השאר, הליכים של שיתוף הציבור.

יצוין כי תקנות לעניין מדרג רמות התמיכה לזכאים (כאמור בסעיף 39(א)(2) לחוק), היקף שירותי הרווחה (כאמור בסעיף 39(א)(3) לחוק) וקביעת שירותי רווחה מותאמים (כאמור בסעיף 39(א)(6)) יותקנו בהמשך.

תקנה 1 מוצע להגדיר מונחים שונים המשמשים בתקנות אלה.

תקנה 2 ישנם שני סוגים של מוגבלויות שמוגדרים באופן ממצה במסגרת ההגדרה "מוגבלות" שבחוק: מוגבלות שכלית-התפתחותית ואוטיזם. לגבי שאר סוגי המוגבלויות שבחוק, נדרש פירוט נוסף במסגרת התקנות. בהתאם לכך, מוצע לפרט בתקנות את ההגדרות לעניין סוגי המוגבלויות האלה: (1) מוגבלות מוטורית; (2) מוגבלות קוגניטיבית-ניורופסיכולוגית; (3) מוגבלות ראייה; (4) מוגבלות שמיעה; (5) עיכוב התפתחותי.

בהתייחס למוגבלות מוטורית, ההגדרה שבחוק מבוססת על המדדים של המוסד לביטוח לאומי וכן מסמיכה את השר לקבוע מדדים אחרים; מוצע להבהיר בתקנות כי אבחון המוגבלות יכול שיעשה על ידי המוסד לביטוח לאומי או על ידי גורם מאבחן אחר, כמפורט בתקנה 18(א)(2) המוצעת, אף אם המוגבלות לא הוכרה על ידי המוסד לביטוח לאומי.

תקנה 3 מוצע לקבוע כי במסגרת המוגבלויות המוכרות לפי החוק לא ייכללו המוגבלויות האלה,

מהטעמים כמפורט להלן :

(1) מוגבלות שאובחנה או שהתבקשה לגביה הכרה לאחר גיל 67 ; מוגבלות זו נובעת ממאפייני זקנה, ועל כן הגורם המתאים למתן שירותי רווחה בשלב זה אינו מינהל המוגבלויות שבמשרד, אלא הגורם המקצועי שנותן שירותים לאוכלוסיית האזרחים הוותיקים ;

(2) מוגבלות הנובעת מדמנציה או ממחלה ניוונית-פרוגרסיבית או נזיר-דגנרטיבית, שאדם חלה בה בבגרותו, אלא אם כן נקבע אחרת ; במצבים אלה, עיקר התשומות הדרושות הינן רפואיות ומצויות באחריות משרד הבריאות ; עם זאת, לעניין מחלות ניוונית-פרוגרסיביות או נזיר-דגנרטיביות, עשויים להיות מצבים שבהם מחלות אלה מתפתחות באופן איטי, לאורך פרק זמן ממושך, ובמצבים אלה עיקר המענה הנדרש הינו מתן שירותי רווחה בהתאם לחוק. לפיכך, מוצע להסמיק את הגורם המכיר להכיר במוגבלות כאמור חרף הסייג שנקבע לעניין זה.

תקנה 4 [יושלים בהמשך]

תקנה 5 [יושלים בהמשך]

תקנה 6 מוצע להגדיר מונחים שונים המשמשים בפרק ה' המוצע לתקנות, שעניינו הגורם המאבחן, ביצוע אבחון והערכת רמת התמיכה.

תקנות 7 עד 13 מוצע לקבוע את זהותו של הגורם המאבחן לעניין סוגי המוגבלויות השונים וכן את התנאים הנדרשים לביצוע אבחון בהתייחס לכל אחד מסוגי המוגבלויות. הגורמים המאבחנים והתנאים לביצוע האבחון נקבעו בהתאם לסטנדרטים מקצועיים מקובלים, תוך קביעת הבדיקות ההכרחיות, על מנת למנוע הכבדה על האדם ומשפחתו שלא לצורך.

יודגש כי קביעת בעלי המקצוע הרלוונטיים לכל סוג מוגבלות, נעשתה בשים לב לתפקידם של הגורמים המאבחנים לבצע אבחון מקצועי בנוגע לקיומה של המוגבלות, ובכלל זה התייחסות לגיל הופעת המוגבלות, היותה של המוגבלות קבועה או מתמשכת והצפי להתמשכותה, ולמומחיות הנדרשת לשם כך.

תקנה 14 מוצע לקבוע כי גורם מאבחן יערוך דוח מסכם לעניין אבחון שביצע לפי התקנות. כן מוצע לקבוע אילו פרטים על הגורם המאבחן לכלול במסגרת דוח האבחון כאמור. פרטים אלה כוללים מידע שיש לו רלוונטיות משמעותית להחלטותיו של הגורם המכיר.

תקנה 15 התקנה המוצעת עוסקת בהערכת רמת התמיכה. תקנת משנה (א) המוצעת קובעת מי רשאי לבקש מגורם מאבחן כי יעריך את רמת התמיכה שלה זקוק אדם שאובחן כאדם עם מוגבלות.

תקנת משנה (ב), קובעת כי הגורם המאבחן שרשאי להעריך רמת תמיכה יכול להיות אחד משלושת הגורמים האלה בלבד : פסיכולוג, עובד סוציאלי או מרפא בעיסוק ; גורמים אלה נקבעו בשים לב לכך שהם עוסקים, במסגרת עבודתם השוטפת, בשאלות שנוגעות לתפקוד. נוסף על כך, הגורם המאבחן המעריך את רמת התמיכה נדרש להיות בעל מיומנות וניסיון בהערכת תפקוד או צורכי תמיכה בהתאם לדרישות שייקבעו בחוזר משרד הרווחה.

יובהר כי הגורם המאבחן שמעריך רמת תמיכה יכול שיהיה גורם מאבחן אחר מזה שאבחן את המוגבלות.

תקנה 16 מוצע לקבוע כי ועדת אבחון, כהגדרתה בחוק הסעד (טיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית), התשכ"ט-1969 (להלן – חוק הסעד), תוכל לשמש אף היא גורם מאבחן לעניין מוגבלות שכלית-התפתחותית, נוסף על הגורמים המאבחנים המנויים בתקנה 11 המוצעת, וזאת בהתחשב במהותה

ותפקידה לפי חוק הסעד.

נוסף על כך, מוצע לקבוע כי ועדת האבחון כאמור תוכל לשמש גורם מאבחן לעניין אוטזיסם, מוגבלות קוגניטיבית-נוירופסיכולוגית ועיכוב התפתחותי, אם היא דנה בעניינו של אדם בשל חשד למוגבלות שכלית-התפתחותית, ותוצאות האבחון הצביעו על קיומה של אחת מאותן מוגבלויות; זאת, שכן לוועדת האבחון ישנם הכשירות והניסיון המספקים לשם אבחון מוגבלויות מסוגים אלה וכן על מנת להבטיח את יעילותו של ההליך.

במקרים אלו תהליך האבחון ייעשה לפי הוראות חוק הסעד.

תקנה 17 מוצע להגדיר מונחים שונים המשמשים בפרק ו' המוצע לתקנות, שעניינו הגורם המכיר, בקשה להכרה והטיפול בה.

תקנה 18 מוצע לקבוע רשימה של אנשי מקצוע, לעניין כל סוג של מוגבלות, שהשר יוכל להסמיכם כגורם מכיר וכן מוצע לקבוע את תנאי הכשירות והניסיון המקצועי הנדרשים מהם.

בין השאר, מוצע לקבוע כי הגורם המכיר יהיה בעל ניסיון מקצועי של 5 שנים לפחות וכי עליו לעבור הכשרה מתאימה כפי שורה המשרד. דרישות אלה נועדו להבטיח שהגורמים המכירים יהיו בעלי ניסיון מקצועי מתאים, שיאפשר להם לבחון את החומר המקצועי שיובא בפניהם, לתת משקל ראוי להערכה העצמית של האדם בשאלון הרקע ולערוך אינטגרציה בין מידע זה ובין החומר האבחוני המוגש להם.

תקנה 19 מוצע לקבוע כי גורם מכיר יכיר באדם כזכאי לקבלת שירותי רווחה לפי החוק, אם מצא כי האדם שלגביו הוגשה הבקשה עומד בתנאים שנקבעו לפי החוק לעניין המוגבלות הנוגעת לעניין. בהמשך, אם מצא הגורם המכיר כי האדם זכאי להכרה מכוח החוק, יקבע את רמת התמיכה שהאדם זקוק לה.

תקנה 20 מוצע לקבוע הוראות שונות לעניין הגשת בקשה להכרה ולקביעת רמת התמיכה.

במסגרת בקשת ההכרה, נדרש לצרף מסמכים שונים, בהם דוח האבחון והערכת רמת תמיכה, אם נערכה. לעניין זה, בהתייחס לחלק מסוגי המוגבלויות, מוצע לאפשר למבקש ההכרה להגיש מסמך חילופי לדוח האבחון והערכת רמת התמיכה, אם נערכה, כמפורט בתוספת. אפשרות זו נועדה לייעל את ההליך ולמנוע הכבדה מיותרת על האדם ומשפחתו, במקרים שבהם ניתן להסתמך על חומרים אבחוניים קודמים. **תקנה 21** אשר לאופן הגשת הבקשה להכרה, מוצע לקבוע כי הבקשה תוגש למשרד באופן מקוון או בדואר, וכי לאחר קבלתה, המשרד ינתב אותה לגורם מכיר לפי החלטתו. המשרד יפעל לשם ניתוב הבקשה לגורם המכיר בעל ההתמחות המתאימה, ככל הניתן בנסיבות העניין, תוך התחשבות במקום מגוריו של האדם שלגביו הוגשה הבקשה.

תקנה 22 מוצע להתוות את תהליך קבלת ההחלטות של הגורם המכיר, תוך קציבת מועדים לתהליך, על חלקיו השונים.

סעיף 14 לחוק קובע כי "הגורם המכיר רשאי להכיר באדם שעניינו הובא לפניו כזכאי, וכן לקבוע, בשיתוף עם אותו אדם אם האדם חפץ בשיתופו, את רמת התמיכה שהוא זקוק לה, על סמך תוצאות האבחון והערכת רמת התמיכה האמורות בסעיף 10, וכל טיעון וחומר נוסף שהזכאי או מבקש ההכרה, נציגם או הגורם המטפל הביא לפניו".

מוצע לקבוע כי הגורם המכיר יחליט בבקשה לפי סעיף 14 לחוק, לאחר שבחן את כלל חומרי הבקשה, ובכלל זה מידע שקיבל לפי כל דין, והכל תוך מתן משקל ראוי לרצונותיו, בחירותיו, צורכיו, יכולותיו וכישוריו של האדם עם המוגבלות.

על מנת להבטיח את יעילות ופישוט הליך ההכרה, מוצע להבהיר כי הגורם המכיר יהיה רשאי לבסס את החלטתו על מידע שקיבל לפי כל דין, כגון: החלטה של המוסד לביטוח לאומי, החלטה לפי חוק מעונות יום שיקומיים או מידע שהעביר עובד סוציאלי לפי חוק הסעד.

לפי סעיף 16 לחוק, אם לדעת הגורם המכיר הבקשה שהוגשה אינה מלאה, הוא רשאי להחזיר את העניין לגורם המאבחן שערך את דוח האבחון או לגורם מאבחן אחר או לדרוש מהאדם עצמו להשלים מידע ומסמכים. לאחר השלמת המידע כאמור, רשאי מגיש הבקשה להודיע כי ברצונו לטעון בפני הגורם המכיר, בכתב או בעל פה.

אשר להחלטת הגורם המכיר, מוצע לקבוע כי ההחלטה תהיה מנומקת ומפורטת ותכלול קביעה אם המבקש זכאי ואת סוג המוגבלות, את רמת התמיכה שהוא זקוק לה וכן יידוע אודות זכותו לערור עליה. כן מוצע לקבוע כי הגורם המכיר יהיה רשאי לקבוע בהחלטתו כי ההכרה במבקש כזכאי או רמת תמיכה תהיה קצובה בזמן. אפשרות זו נועדה למצבים שבהם, לדעת הגורם המכיר, המוגבלות או רמת התמיכה עשויות להשתנות; כך, למשל, מצב שבו אדם עם מוגבלות ראייה עומד בפני הליך רפואי שייתכן שישפר את מצבו או מצב של מוגבלות הנובעת ממחלה ניוונית-פרוגרסיבית שעלולה להתפתח ולהחמיר, ולהצריך בעיקר תשומות רפואיות.

תקנות 23 ו-24 מוצע לקבוע הוראות לעניין בחינה מחודשת לפי סעיף 15 לחוק, בין אם לפי בקשה מאת הזכאי, מבקש ההכרה או מי מטעם, ובין אם ביוזמת הגורם המכיר.

לפי תקנה 23 המוצעת, אדם שהגיש בקשה להכרה, בין אם הוכר כזכאי בעקבות הבקשה ובין אם לאו, רשאי להגיש לגורם המכיר בקשה לבחינה מחודשת, על בסיס מידע שלא הובא בפני הגורם המכיר לפני שקיבל את ההחלטה או שנוצר לאחר כן ויש בו כדי להשפיע על ההחלטה.

יצוין בהקשר זה כי ייתכנו מצבים שבהם הבקשה לבחינה מחודשת תטופל על ידי גורם מכיר אחר מזה שטיפל בבקשת ההכרה.

לפי תקנה 24 המוצעת, הגורם המכיר רשאי ליזום בעצמו בחינה מחודשת בעניינו של אדם שהגיש בקשה להכרה, בין אם הוכר כזכאי ובין אם לאו.

מוצע לקבוע כי הגורם המכיר יהיה רשאי לערוך בחינה מחודשת בנוגע לאדם בטווח הגילאים שבין 16 ו-24 שנים. בטווח גילאים זה של מעבר מילדות לבגרות, ככלל, צורכי התמיכה של האדם עשויים להשתנות וזאת בשים לב, בין השאר, להשתלבותו בתעסוקה ויציאה למגורים עצמאיים שלא במסגרת חיק משפחתו. בחינה מחודשת בשלב זה תאפשר התאמה מרבית של רמת התמיכה של האדם, בהתאם לצורכיו המשתנים, או שינוי זכאותו, אם אינה נדרשת עוד.

נוסף על כך, הגורם המכיר יהיה רשאי לערוך בחינה מחודשת אם קיים מידע הנוגע לעניין שלא נמסר טרם קבלת החלטה בבקשה להכרה או שנוצר לאחר שהתקבלה החלטה כאמור, ושיש בו כדי להשפיע על זכאותו של האדם או על קביעת רמת התמיכה שהוא זכאי לה, או במצב שבו הזכאות או רמת התמיכה נקבעו לזמן קצוב, כאמור בתקנה 22.

כן מוצע להסמיק את הגורם המכיר לערוך בחינה מחודשת מיוזמתו אם נוכח כי קיים טעם סביר אחר המצדיק זאת.

תקנה 25 מוצע לקבוע כי, ככלל, החלטת הגורם המכיר תומצא באופן דיגיטלי, אלא אם כן האדם, נציגו או הגורם המטפל ביקש כי ההחלטה תומצא בדואר.

תקנה 26 סעיף 39(א)(5) לחוק מסמך את השר לקבוע הוראות לעניין האפשרות של מתן סיוע אישי לזכאי בתהליך קביעת רמת התמיכה שהוא זכאי לה. בהתאם לכך, מוצע לקבוע בתקנה 26 המוצעת כי הסיוע האישי שאדם יוכל לקבל בתהליך קביעת רמת התמיכה בעניינו, יינתן על ידי הרשות המקומית או גורם אחר שאשר המשרד, ויסופק בדרך של מפגש פנים אל פנים או באופן מקוון. סיוע אישי כאמור יכול שיכלול, בין השאר, עזרה במילוי שאלון הרקע הנדרש במסגרת הבקשה להכרה, ליווי וסיוע בטיעון בפני הגורם המכיר, בכתב או בעל-פה, או סיוע בהיבטים טכניים שונים של הגשת הבקשה להכרה.

תקנה 27 מוצע לקבוע, בדומה לתקנה 16 המוצעת, כי ועדת אבחון כהגדרתה בחוק הסעד תוכל לשמש גורם מכיר לעניין מוגבלות שכלית-התפתחותית, נוסף על הגורמים המנויים בתקנה 18(א)(5) המוצעת, וזאת בהתחשב במהותה ותפקידיה לפי חוק הסעד.

כן מוצע לקבוע כי ועדת האבחון כאמור תוכל לשמש גורם מכיר אף לעניין אוטיזם, מוגבלות קוגניטיבית-נוירופסיכולוגית ועיכוב התפתחותי, אם היא דנה בעניינו של אדם בשל חשד למוגבלות שכלית-התפתחותית, והכירה בו כאדם עם אחד מסוגי המוגבלויות האלה; זאת, שכן לוועדת האבחון ישנם הכשירות והניסיון המספיקים לשם הכרה במוגבלויות מסוגים אלה ועל מנת להבטיח את יעילותו של ההליך.

במקרים אלו תהליך האבחון ייעשה לפי הוראות חוק הסעד.

תקנה 28 [יושלם בהמשך]

התוספת בהתאם להוראות תקנה 20(ב) המוצעת, מוצע לפרט בתוספת את המסמכים הנוספים שיש לצרף לבקשה להכרה או שניתם לצרפם, לפי כל סוג של מוגבלות.